

SONO
N. SEZONANI

1 Základní informace pro učitele

1.1 Jak pracovat s tímto materiálem

Ve spolupráci s Aeroškolou jsme pro vás zpracovali prohlubující informace o filmu Život k sežrání a jeho tvůrcích. Najdete zde především návrhy aktivit a náměty k diskuzím, které můžete rozvíjet ve výuce. Budeme rádi, pokud Vám materiál poslouží jako inspirační podklad a zdroj informací pro výuku. Doporučujeme si přečíst následující text ještě před zhlédnutím filmu, abyste věděli, co od filmu můžete očekávat a jak na něj žáky připravit. Zpracovaná témata můžete rozvíjet již před samotným zhlédnutím filmu. V závěru najdete také postup, jak si objednat film pro případnou školní projekci. Život k sežrání je bez věkového omezení. Film zaujme a mohou k němu rozvinout debatu žáci 1. stupně i 2. stupně.

Film z žánru animovaného rodinného filmu vznikl v České republice. Plní nejen zábavně komediální funkci určenou primárně dětskému divákovi, kteří jsou většinou cílovou skupinou animovaného filmu, ale nabízí i něco více. Film vznikl na motivy stejnojmenné knihy od francouzského autora Mikäela Olliviera, která pojednává o tématu, jež může být mnoha dětem vstupujícím do pubertálního věku blízké. Součástí metodického materiálu jsou i pracovní listy. Většina z nich slouží pro samostatnou práci. Doporučujeme však tento materiál reflektovat ve společné diskuzi.

1.2 Oblasti výuky týkající se tohoto filmu

V rámci základního vzdělávání může film pomoci prozkoumat a otevřít následující témata RVP, o něž se budou opírat jednotlivé úkoly níže.

1. stupeň

5. 4. 1 ČLOVĚK A JEHO SVĚT

LIDÉ KOLEM NÁS

výstup:

ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům.

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví.

ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek.

ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou

2. stupeň

5. 8. 1 VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Očekávané výstupy

VZ-9-1-03 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví

VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví

VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví

VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí

VZ-9-1-07 dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky

VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví

Učivo

VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ

vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství

ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ

výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy
tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim
ochrana před chronickými nepřenositelnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci

5. 10. 3 FILMOVÁ / AUDIOVIZUÁLNÍ VÝCHOVA

FAV-9-1-09 rozeznává základní výrazové druhy filmové tvorby (dokument, fabulace, animace) a chápe podstatu jejich výrazových prostředků
FAV-9-1-10 přijímá po dohodě s ostatními členy týmu roli v tvůrčím týmu a aktivně ji naplňuje
FAV-9-1-12 formuluje názor na vybrané filmové/audiovizuální dílo a porovnává ho s názorem ostatních

2 Základní informace o filmu a autorech

2.1 O filmu

<u>Název:</u>	Život k sežrání (CZ) Keď život chutí (SK) La Vie, en gros (FR) Living Large (ENG)
<u>Země vzniku:</u>	Česko, Slovensko, Francie
<u>Rok premiéry:</u>	2024
<u>Stopáž:</u>	80 min.
<u>Režie:</u>	Kristina Dufková
<u>Scénář:</u>	Petr Jarchovský (podle knihy Mikaëla Olliviera)
<u>Produkce:</u>	Matěj Chlupáček, Agata Novinski, Marc Faye
<u>Kamera:</u>	Václav Fronk
<u>Zvuk:</u>	Viktor Ekrt, David Titěra
<u>Střih:</u>	Matej Beneš
<u>Hudba:</u>	Michal Novinski

Život k sežrání je sondou do období dospívání, k němuž přistupuje Ben Pipetka s nadhledem a humorem. A to i přesto, že mu ručička na váze ukazuje víc, než by měla. Jeho spolužačka Klárka ale převrátí jeho svět naruby a Ben se vydává do boje s kily. Svou roli nakonec sehraje i láska k vaření, muzice, dobří kamarádi a jeho starostliví rodiče, s nimiž je to někdy těžké, ale pořád ho mají nejradši na světě.

2.2 Autoři

Kristina Dufková je režisérka, animátorka a výtvarnice. Animaci studovala na Vyšší odborné škole v Písku a později na FAMU. V rámci své tvorby vytvořila filmy pro děti jako je pohádkový film ze světa mrtvých Usnula jsem (2008), loutkový seriál Povídaní o mamince a tatínkovi (2016) a podílela se také na tvorbě třetího dílu legendárního Fimfára (2011). Její tvorba není jenom pro děti, ale i o dětech; krátký snímek o mateřství Ze života matek (2005) malovaný na sklo nebo kreslený příběh

o zkomolených písmenkách Neříkej mi panda, jmenuji se Fanda (2015). Kromě toho vytváří také videoklipy, třeba pro kapelu Hm..., Mig 21 nebo Rozálii Havelkovou, podílela se ale také na komiksovém zpracování Kytice.

Petr Jarchovský je filmový scenárista. Jeho tvorba je spojena s režisérem a jeho dlouholetým spolužákem Janem Hřebejkem. Z jejich spolupráce vzešly filmy jako Pelíšky (1999), Musíme si pomáhat (2000) či Pupendo (2003). Spolupracovali ale i na minisérii podle knih Michala Šýkory Detektivové od nejsvětější trojice. V jeho filmografii najdeme i spolupráci s dalšími režiséry; s Viktorem Taušem na filmu Klauni (2013), s Danem Włodarczykem na filmu Zloději zelených koní (2016) nebo s Ondřejem Trojanem na Občanském průkazu (2010). Působil také jako pedagog na Katedře scenáristiky a dramaturgie na FAMU, kde sám studoval.

3 Hlavní témata filmu a inspirace pro výuku a metodickou podporu

3.1 Zápětka

Ústřední postavou filmu je Benjamin „Ben“ Pipetka, dvanáctiletý kluk s velkou chutí do života. Ben miluje muziku, s kamarády založil kapelu, pro kterou skládá písně. Ještě raději ale Ben vaří a nejraději také jí. Kvůli své gurmánské vášni ale od ostatních spolužáků trochu vybočuje svou oplácaností. Zpočátku si ze své váhy nedělá těžkou hlavu a nezapne poznámky učitele tělocviku i posměšky starších spolužáků přechází s nadhledem a sem tam vrací úder. Když jeho zdraví, po upozornění školní lékařky, začne znepokojovat i jeho maminku, souhlasí, že by se svou tělesnou schránkou měl něco dělat. Navíc se zakoukal do své spolužačky Klárky, a tak mu jde dieta jako po másle (i bez másla!). Svoje city se rozhodne Klárce projevít tím, co jemu samotnému dělá radost. Upeče jí dort a pošle zprávu, od koho je. Zlom nastává, když se se svým tatínkem a jeho novou přítelkyní Sofií vydává na cestu k babičce, kde je totiž

vždycky spousta dobrého jídla, a tedy i pokušení. Navíc se dozvídá, že Klárka jeho city neopětuje a vidí jej pouze jako kamaráda. Veškerá motivace ke zdravému stravování se tak vytrácí a Ben podléhá pokušení babiččina špajzu. Po návratu do školy se Ben dostane do nepříjemné situace, kdy starší spolužáci poukáží na jeho city ke Klárce a přidají i výsměch za jeho váhu. To už je i na Bena moc. Cítí se citově zraněný, uzavře se do sebe a propadá apatickému smutku. Ztrácí zájem o okolí, nechce chodit do školy, ani za kamarády. Má černé myšlenky o tom, jak je okolím odmítaný a vysmíván. Už ani nezkouší s kapelou. Ztrácí chuť nejen k jídlu ale i k životu. Rodina má z jeho proměny strach a trápí se jeho chováním. Nečekaně mu pomáhá tátova přítelkyně Sofie, která s ním sdílí vlastní zkušenosti o překonání těžké životní situace a vrátí mu zpátky nadšení do života.

3.2 Téma: Život s radostí

Význam motivace v životě

Film nám ukazuje spokojeného kluka, co rád jí. Možná se i trochu přejídá. Ale rozhodně je jeho zájem spíš gurmánský. Dobré jídlo ho motivuje a zajímá a je šťastný, bezstarostný. S babičkou se učí vařit a péct. Jídlo je jeho koníčkem. Kromě radosti mu ale jídlo přináší i kila navíc. Jeho nejbližší okolí – rodina – v tom nevidí problém, protože je Ben šťastný, aktivní a se zájmem o život. V průběhu filmu se ale jeho tloušťka stává problémem. Problém v ní vidí vlastně spíš okolí. Paní doktorka se strachuje o jeho zdraví, starší spolužáci zase hledají snadný terč pro posilování vlastního ega. Ben vnějším tlakům nejprve odolává, ale podlehně poté, co se mu do života vkrade první láska a Ben se zamiluje. Díky ní nachází motivaci s nadbytečnými kily něco dělat.

Pojem motivace je definován takto:

Motivace je vnitřní psychický proces, který vychází z nějaké potřeby a který ústí ve výsledný žádoucí vnitřní stav. Tento proces může být iniciován vnitřně, anebo z vnějšku – lidské jednání tedy ovlivňuje vnitřní pohnutka (motivy), anebo vnější pobídka (incentivy).

(Nakonečný, M. (2004). Motivace lidského chování. Academia-nakladatelství Akademie věd ČR.)

Jak vychází z definice, motivace je začátkem proměny a každý v životě někdy touží něco změnit. Pro změnu vždy musíme mít a nebo získat motivaci. Proto je důležité s žáky o motivaci mluvit. Buď jak ji v sobě najít, jak spustit ten onen psychický proces, anebo jak pracovat s iniciativami z vnějšku. Žáci by si měli být vědomi svých předností a slabin pro práci s vnitřní motivací. Měli by si ji být vědomi právě pro případ potřeby překonat v procesu změny překážky. A měli by umět vyhodnotit, kdy je slabina překážkou, a to z mnoha důvodů. Může to být překážka ke zdravému životu, překážka na sociální úrovni (odvaha se seznámit, říct si o pomoc, svěřit se), překážka v osobní psychické rovnováze. Pokud si žák nenese z domova výbavu, jak překonávat překážky a kde brát motivaci pro změnu v životě a k životu jako takovému, může mu zdravý učitelský přístup být tou pravou oporou to zjistit, naučit se to. Dokázat najít vnitřní motivaci, anebo umět pracovat s iniciativami, je totiž dobrý základ pro spokojený život se sebou samým. Spokojenost v životě totiž není až tak samozřejmá. Spokojenost a pocit štěstí jsou určitým dílem právě dobré práce s motivací. Pokud jsme schopni překonat na cestě za naším cílem překážky, pak si obrazně dokážeme vybojovat své štěstí i přes nepřízeň osudu. Správná práce s motivací totiž vede k odpovědnosti za svůj život, proto je důležité o motivaci mluvit a učit se s ní pracovat. Motivace je v oblasti pedagogiky často skloňovaný pojem, často se řeší jak, motivovat žáky k tomu, co po nich učitelé chtějí. Ve škole funguje motivace známkami a odměnami. V horším případě i trestem. Málo jsou ale v tradičním školství žáci vedeni k pochopení významu motivace jako takové, a především motivace vnitřní. Tento film krásně ukazuje, že je motivace v reálném životě důležitá a rozhodně se neodvíjí od známek. K takovým poznatkům nás například přivádí vzdělávání podle Marie Montessori, která nechává dětem volnost ve skladbě a uspořádání jejich učení. Vede k odpovědnosti za své vzdělávání, k odpovědnosti za využití svého času a skladby činností podle jejich motivace. V případě nezdaru má nástroje, jak jej pomoci žákovi překonat, a to v podobě skupinek se spolužáky a nebo díky průvodci. Zároveň se žák díky systému stěžujících se úkolů organizovaných v přehledném prostorovém uspořádání ve svém učení orientuje a zná cíl, kterého chce dosáhnout. Ze stylu učení se pak v životě může

stát obecná funkční strategie. Pokud se přijmeme jako odpovědná osoba za svůj život, dokážeme v něm najít cestu i v těžkých chvílích.

Film nám tedy přináší poučení, že pokud neumíme pracovat s vnitřní motivací a nést v životě odpovědnost za své cíle, pak nám je jen těžko nahradí motivace vnější. Když totiž iniciace zmizí, zmizí i naše motivace.

3.2.1 Náměty k diskuzi

Co nám tedy film říká o tématu motivace a jak ho pomocí filmu žákům představit.

Pojďte se s nimi ptát:

- Co jsou Benovy záliby? Co rád dělá? Proč to dělá? Dokázali bychom říct, co ho k nim motivuje?
- Jaké jsou vaše záliby? Víte, proč je děláte? Vychází vaše motivace z vnějších podnětů (rodiče, kamarádi, sociální média), nebo z vnitřního přesvědčení? Jste při svých zálibách šťastní?
- Máte nějakou zálibu, která vám pomáhá překonat smutek?
- Děláte v životě věci vždy opravdu proto, že chcete?
- Co v životě děláte, protože opravdu chcete? A co děláte, protože si chcete získat přízeň někoho ve svém okolí?
- Když chcete něco ve svém životě změnit, co nebo kdo vám pomáhá? Umíte si to pojmenovat?
- Když máte problém, se kterým potřebujete něco dělat, víte, na koho obrátit?
- Souhlasíte s tím, co říkal doktor Dubský, že změnu musíte opravdu chtít? Že nejprve se musíte rozhodnout sami, a pak je možné najít cesty, jak změnu provést?
- Co motivovalo Klárku podpořit Bena v jeho hubnutí?
- Kdo a jak pomohl Benovi přemoci jeho smutek?

3.3 Téma: Civilizační choroby

V našem vyspělém světě (v Evropě) jsme chráněni před většinou infekčních chorob a nemocí (bakteriálního, virového či podobného původu) především dobrou hygienou, čistou vodou a dobře dostupnou zdravotní péčí, včetně prevence (například očkování).

Životní styl a vymoženosti vyspělého světa mohou vést, mimo zvýšení životní úrovně a kvality života, paradoxně také ke vzniku tzv. civilizačních onemocnění

Civilizační choroby – co to je?

- Jsou neinfekční – nejsou přenosné z člověka na člověka, ale jsou důsledkem špatné životosprávy, takže se jimi nenakazíte jako chřipkou.
- Jsou chronické – tzn. dlouhodobé – nenakazíte se jimi hned a taky je nevléčíte během pár dní. Jsou důsledkem dlouhodobého špatného životního stylu a také jejich léčba je delší a pomalejší než u akutních onemocnění.
- Pokud člověk správnou životosprávu nedodrží, může se u něho rozvinout tzv. metabolický syndrom.
- Co to je metabolický syndrom? – je to souhrnné označení dopadů špatného životního stylu na lidský organismus a projevit se může různě. Je možné jej diagnostikovat pomocí měření krevního tlaku, odběrů krve (z nich zjistíme stav cholesterolu, cukru a tuků triglyceridů) a měření obvodu pasu. Pomocí léků je možné zlepšit jednotlivé příznaky cukrovky, vysokého tlaku či cholesterolu. Léky však pouze zmírní příznaky, ale k pořádnému boji s dopady civilizačních chorob je třeba vyváženě jíst a pít, zdravě se hýbat a pečovat o své mentální zdraví.

Jaké jsou hlavní příčiny vzniku civilizačních chorob?

- Stres
- Sedavý způsob života a nedostatek pohybu
- Nedostatek kvalitního spánku
- Zvýšený příjem potravy a nezdravé stravování
- Alkohol a kouření

- Znečištěné prostředí
- Ale také dědičnost (někteří lidé mají predispozice neboli sklony k různým civilizačním chorobám, tento faktor lze minimalizovat právě dodržением správné životosprávy)

Jaké jsou pilíře zdraví?

- Vyvážená strava
- Fyzická aktivita
- Duševní rovnováha
- Celková tělesná kondice
- Spánek
- Vztahy
- Správné návyky

Jaké civilizační choroby známe?

- Alergie
- Nádorová onemocnění
- Cukrovka
- Srdeční onemocnění a mozkové příhody
- Obezita
- Duševní onemocnění
- Deprese, úzkosti, poruchy příjmu potravy, fobie, závislosti
- Atd.

3.3.1 Náměty k diskuzi

- Dokáží žáci vysvětlit vlastními slovy, co jsou to civilizační nemoci a jak se liší od klasických infekčních chorob?
- Co je to zdravý životní styl? Jaké zásady žáci dodržují?

3.4 Téma: Animace

Animované filmy mnozí vnímají primárně jako filmy pro děti. Opak je ale pravdou; animovaný film totiž často spojuje dětské diváky s těmi dospělými. V dětství pro nás může být katapultem naší představivosti: králíci mohou bydlet v klobouku, medvědi nosit pruhovaná trička a uspávat je může velká pruhovaná mluvící peřina. V dospělosti se můžeme nechat fascinovat propracovanou technikou, zachycením širší lidské představivosti i zhmotněním nejniternějších životních zážitků.

S animovanými filmy a seriály se setkal snad úplně každý. Stačí připomenout známé české večerníčkové postavy nebo postavy z aktuálních filmů studií Disney a Pixar, a brzy se začíná naše představa o animovaném filmu ujasňovat. Hned v počátku je ale potřeba si říci, co vlastně animovaný film znamená. Abychom lépe porozuměli hlavnímu rozdílu mezi hraným (či dokumentárním) a animovaným filmem, musíme se dostat k tomu, jak vznikají.

Pokud natáčíme hraný film, připravíme si na kameře kompozici obrazu, pokud využíváme herce, režisér jim na základě (obvykle) pevně daného scénáře popíše, co přesně mají dělat, poté je možné spustit kameru a nechat ji natáčet. Kamera snímá, jak se herci hýbají a ve správný moment dojde pouze k zastavení rozehrané scény. U animovaného filmu je ale postup jiný; animátor, který se řídí scénářem a pokyny režiséra, se totiž sám musí stát tak trochu hercem. Pohyb jednotlivých postav musí rozdělit do jednotlivých obrázků. Pokud tedy chce rozhýbat některou z postav, postaví ji do zvolené pozice a vyfotí ji. Po pořízení fotky posune tu část loutky, kterou chce uvést do pohybu (například chce-li zachytit kop do balonu, trochu posune nohu, která do něj má kopnout), opět pořídí fotku a znovu a znovu tento proces opakuje. Výsledkem je série fotek, které když pustíme rychle za sebou, získáme plynule pohyblivou sekvenci.

Animovaný svět v podstatě nezná hranic představivosti. Oživit díky němu mohou postavy z jakéhokoliv světa, materiálu, jakéhokoliv tvaru a podoby. Animovaný film má tak mnoho podob a různých technik, které k jeho tvorbě můžeme použít.

Mezi nejpoužívanější techniky patří:

- 1) Loutková animace: při této technice jsou loutky v prostoru a můžeme s nimi pohybovat pomocí vnitřní kostry
- 2) Kreslená animace: technika, při které se dříve kreslilo na papíry a celofány (říkalo se jim ultrafány), dnes ke kreslení nejčastěji využíváme počítač
- 3) Plošková animace: technika, při které rozhýbáváme postavy z různých materiálů (papír, látky...), které jsou položené na skle

4) Objektová animace: u této techniky k animaci využíváme různé předměty, z nichž se stávají různorodé postavy

5) Pixilace: technika, při které živé lidi animujeme stejně jako loutky

6) Malba na sklo: technika, při které na sklo malujeme olejovými barvami jednotlivé záběry, každý obraz musíme nasnímat, smazat a pak namalovat další

... ale animačních technik existuje ještě více, animovat se dá opravdu (téměř) se vším! Máte své oblíbené filmy? Zkuste je ukázat ostatním!

3.4.1 Náměty do výuky

Jak vdechnout svým představám život? Zachytit své představy můžeme řadou různých způsobů; kreslením, malováním, psaním nebo třeba natáčením filmu...

A právě animace nás posune ještě o krok dál, protože neklade žádné meze. Jediným, co nás u animace může omezit, je samotná animační technika.

Jakou představu byste chtěli oživit? Představte si své nejdivočejší sny, nejoblíbenější světy, tajného kamaráda z dětství. Co by mělo získat svůj vlastní život?

Jak byste vypadali jako animovaná loutka? Měli byste nějakou speciální schopnost či speciální atribut? Představte si to, ale nezastavte se pouze u představ: nakreslete ji, vymodelujte ji, sestavte ji.

Pokud bychom se chtěli tématu animace věnovat na intenzivnější a hlubší rovině, nemusíme se omezovat pouze obecné okruhy, ale i na otázky více spjaté konkrétně s tímto filmem. Prvním tématem, které ve spojitosti s filmem můžeme otevřít, je samotná animační technika filmu.

Život k sežrán je vytvořen primárně technikou loutkové animace. Taková loutka musí mít (stejně jako člověk) dobře pohyblivou kostru, kterou pak postupně zaobalujeme do jednotlivých vrstev. A tím už naše loutky získávají konkrétní podobu, která už třeba může o naší postavě něco vypovídat. Benovi bychom v téhle části vytvářeli již větší břicho, naopak Klárka je velmi útlá. Tělo však zakryjí šaty a daleko více k nám začne promlouvat

tvář loutek, často stylizovaná podle zvoleného výtvarného rukopisu.

A tady se nabízí další otázky, o nichž se můžeme společně se studenty bavit. Jak na ně podoba jednotlivých postav působí? Co vlastně zjistí z tváří jednotlivých postav? Když se na ně podíváme, můžeme si všimnout, že některé jejich rysy jsou hodně výrazné; mají například velké oči a nosy, neobvyklé barvy v obličejích a docela malá čela, ale zase o to výraznější účesy. Slouží taková stylizace jen k pobavení nebo může být i podtržením odlišností každé z postav a vlastně i každého z nás? A působí na ně třeba podobný způsobem i oblečení jednotlivých postav?

Kromě loutkové animace se tu objevuje ještě jedna forma animace, a to kreslená digitální animace. Ta se ve filmu neobjevuje jen tak náhodou; vstupuje do něj jako dějotvorný prvek, který odděluje Benovy představy od reality. Jsou ale vždycky jen pozitivní? Jak byste Vy ve filmu oddělili představy postav od reality? Zamyslete se nad všemi aspekty, které k tomu můžete využít: kameru, zvuk, animační techniku, střih, postprodukční úpravu obrazu... Možností je řada a každý může k tomu úkolu přistoupit úplně jinak.

Pro film jsou velice důležité emoce jednotlivých postav. V hraném filmu si můžeme o něco jednodušeji představit co asi jednotlivé postavy cítí; to je úkol filmového herce, abychom se do filmové postavy mohli dobře vcítit. U animovaných postav je to ale složitější, jejich emoce vytváří až samotný animátor. K tomu ale potřebuje i pomoc výtvarníka, který připraví návrhy pro výrazy postav a pak také tvůrce loutek. Díky čemu všemu dokážeme rozkrýt, jak se jednotlivé postavy cítí? Ovlivňuje to jen mimika v tváři nebo to můžeme zobrazit ještě nějakým jiným způsobem? Pustit si k tomu můžete i jinou animovanou ukázkou, například film *O místo na slunci* (František Vystrčil, 1959). I když se jedná o kreslenou animaci, můžeme zde dobře vidět, jak pohyby jednotlivých postav umí i beze slov prozradit, jak se zrovna cítí. Roli tu hraje opakování, přehánění, ale samozřejmě i zmíněná mimika tváří.

Ben nemá ze svého oběda zrovna radost.

Ale pohled na Klárku ho potěší.

Kromě lidí ve filmu hrají velkou roli také zvířata, o které se stará Benova maminka Miriam. I u nich je důležité, jak se cítí, co je trápí; je to právě Miriam, která jim má od jejich trápení pomoci. A tady je úkol ještě náročnější, protože zvířata v tomto filmu nemluví. Právě na zvířecích postavách ve filmu si můžeme nejlépe ukázat, jak rozanimovat jednotlivé loutky, a dát jim tak pohyby prozrazující divákovi, jaké mají postavy emoce a na co myslí.

O tématu animace se s žáky nemusíte jen bavit. Animaci si můžete rovnou i vyzkoušet. Vycházet můžete například právě z poslední otázky/zadání a vytvořit si postavu podle představ žáků. Stačí ji nakreslit na čtvrtku; každou část nakreslíme a pak vystříháme zvlášť (ruce, předloktí, paže, tělo, nohy rozdělíme v kolenou a chybět nesmí samozřejmě hlava). Dohromady je pak spojíme tzv. lepící gumou díky níž je můžeme pěkně rozhybat.

čas: 30 minut

Pokud máme před sebou ještě další vyučovací hodinu, postavíčku pak už můžeme rozanimovat v různých prostředích (moře, vesmír, město...), záleží na naší představivosti. Stačí k tomu chytrý telefon nebo tablet a aplikace Stop Motion Studio. Jak na to se dozvíte

v tutoriálech od Aeroškoly s názvem Jak na animaci. Je dobré mít stanoviště s technikou připravené již dopředu; jak postupovat zjistíte v pracovním listu.

čas: 75 až 90 minut (i s přípravou loutek) + příprava techniky před hodinou

3.5 Manual k pracovním listům

3.5.1 Motivace – motor ke změně/cesta k vnitřní motivaci

Tento pracovní list je určený spíše mladším žákům druhého stupně. Je provedený tak, aby zároveň posloužil i jako ověření divácké zdatnosti. Pracovní list slouží pro individuální práci, která je zkontrolována pomocí společné diskuze. Žák si pomocí obrázků může vybavit, co ve filmu viděl, a pomocí návodných otázek se zamyslet nad jedním z témat, jež film přináší.

Doporučený způsob práce s pracovním listem:

čas: 45 minut

vhodný předmět: třídnická hodina, občanská výchova

- 1) Bez kopírování
 - a) Promítněte pracovní list na projektoru.
 - b) Nechte žáky odpovídat písemně na papír.
 - c) Odpovědi projděte po každém úkolu zvlášť, nebo najednou jednu po druhé.
- 2) S kopírováním
 - a) Nakopírujte pracovní list do skupin.
 - b) Utvořte skupiny a nechte žáky odpovědi společně prodiskutovat.
 - c) Nechte žáky odprezentovat své odpovědi.
 - d) Udělejte společné resumé, k čemu jste došli.

Hodinu můžete uzavřít, tak, že si úkol č. 1 vyplní žáci navzájem, a zkusí tak zhodnotit, jak dobře se znají.

Podle věku můžete vyhodnotit, jestli si tabulku vyplní sami (starší žáci), a nebo navzájem se svým spolužákem (mladší žáci).

3.5.2 Civilizační choroby

Pracovní list k civilizačním chorobám. Slouží jednak k ověření divácké gramotnosti – jak byl divák schopen vypořádat se s tematikou zobrazenou ve filmu. Ale také jako hlubší reflexe celého tématu a vlastního přístupu k němu.

Práce je určena jednotlivcům, počítá se s kolektivní zpětnou vazbou.

3.5.3 Animace

3.5.4 Námět do výuky – Obrazová příloha – Odvaha

Tato příloha slouží jako jednoduchý návod, jak reflektovat film.

Téma je odvaha. Výstřižky ukazují hlavního hrdinu Bena v momentech, kdy musel překonat nějaké ponížení, smutek a postavit se problému čelem.

Rozeberte jednotlivé scény: kde se ve filmu odehrály, kdo v nich byl aktérem, co si postavy řekly, kdo z postav se jak zachoval, zažil podobnou situaci někdy v životě atd.

Seznam scén:

- 1) Ben na hodině tělesné výchovy.
- 2) Ben v jídelně, když drží dietu.
- 3) Ben v bazéně s přáteli.
- 4) Sofie, která odhalila své tajemství
- 5) Ben, který překonal odmítnutí od slečny.

3.5.5 Námět do výuky – Obrazová příloha – Komunikace

Tato příloha slouží jako jednoduchý návod, jak reflektovat film.

Téma je komunikace. Jedná se o různé situace, které nám ukazují různé postavy filmu, jak se vyjadřují, anebo chovají vůči Benovi a vyjadřují se k jeho nadváze.

Rozeberte jednotlivé scény: kde se ve filmu odehrály, kdo v nich byl aktérem, co si postavy řekly, kdo z postav se jak zachoval, zažili i žáci podobnou situaci někdy v životě atd.

1) Ben na školních záchodech – zde můžeme vidět typickou školní šikanu. Zásah do soukromí a ponižování.

2) Ben na hodině tělocviku – toto je bohužel také ukázka šikany a to z pozice učitele.

3) Rozhovor Bena s mamkou.

4) Rozhovor táty s Benem – tato scéna ukazuje, že Ben vlastně problém sdílí s otcem a dědečkem. Je zde pravděpodobné, že dochází již po generaci ke špatnému stravování. Jeho otec může Benovi pomoci vlastním příkladem.

5) Rozhovor s babičkou – ukázka generačních nedorozumění a také generační posun v myšlení o civilizačních chorobách.

6) Klárka vysvětluje Benovi, že ho má ráda, ale nemiluje. Zajímavý moment, příležitost uvědomit si, že často nejsou původem našeho utrpení druhí, ale třeba naše nenaplněné představy, které si sami utváříme, a že se tedy naše štěstí nemusí odvíjet od druhých, ale od našeho nastavení mysli.

4 Informace o projekci

Školní projekce filmu za zvýhodněné vstupné ve vámi zvoleném termínu objednávejte pro kina: Aero, Přítomnost (Praha 3), Světozor (Praha 1), Bio Oko (Praha 7) na kontaktu:

LADA ŽABENSKÁ,

+420 770 124 558

info@skolniprojekce.cz

V ostatních případech školní projekci za zvýhodněné vstupné objednávejte přímo u svého místního kina, které vám projekci rádo zařídí.

DISTRIBUCE:

Život k sežránání distribuuje v České republice společnost Aerofilms. Pokud chcete zařadit tento film do programu svého kulturního zařízení, kontaktujte

RADEK RUBÁŠ,

+420 777 161 402

program@aerofilms.cz

V případě potřeby pomoci s aktivitami, které se dotýkají zejména Filmové a audiovizuální výchovy, je vám k dispozici Aeroškola:

MARTIN PEROUTKA,

+ 420 702 075 417

martin.peroutka@aeroskola.cz

Autorky: Veronika Zavřelová

Anna Vybíralová

Theodora Pfeffermannová

5 Přílohy

Příloha 1 – Motivace – motor ke změně

Příloha 2 – Civilizační choroby

Příloha 3 – Animace

Příloha 4 – Obrazová příloha – Odvaha

